

"EDINOST"

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne.

"Edinost" stane:

za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta " 3.—; " 4.50
za četrt leta " 1.50; " 2.25

Posamične številke se dobivajo v prodajnicah tobaka v Trstu po 5 nov., v Gorici in v Ajdovščini po 6 nov.

Na naročbo brez priložene naročnine se upravištvo ne odira.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

»V edinost je moč«.

Oglaš in oznanila se račune po 8 nov vrslica v petito; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga obseglo na vadnih vrsticah.

Poslana, javne zahvale, osmrtnice itd. se račune po pogodbi.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu Piazza Caserma št. 2. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in inserate prejema upravištvo Piazza Caserma št. 2. Odprte reklamacije so proste poštnine.

Vabilo na naročbo.

Ob koncu prvega četrtletja vabimo svoje naročnike, da pravočasno ponovno svojo naročbo in da skušajo nam pridobiti novih naročnikov. Časi so resni, in napočila je doba, ko narod slovenski krvavo potrebuje neodvisnih glasil, zahtevajočih prava naša ne oziraje se ne na desno ne na levo. Nam je resna volja, pri katerih-si-bodi odnosu brezobzirno zagovarjati narodni naš interes, a v tem boji trebamo duševne in gnotne podpore naroda. Kdor se torej strinja z našimi načeli, stopi hitro v naš krog.

Cena listu je:

za vse leto . gl. 6.—
za polu leta " 3.—
za četrt leta " 1.50

Uredništvo in upravištvo.

Deželna ali narodna avtonomija?

III.

Prav ima "Narod" se svojo trditvijo, da je članek "Novic" označen za tisto zmedenost glede političnih pojmov, ki vlada med nami. O da: zmedenost, vladajoča med nami glede političnih pojmov, se ne da utajiti; vsaj nam uprav polemika med "Narodom" in "Novicami" priča najjasneje, da sami ne vemo, kaj hočemo, da vlečemo jedri na desno, drugi na levo; da se niti danes, ko ne bi smeli več biti politični otroci, ne zavedamo tega, kaj nam utegne koristiti ali pa škoditi; da niti danes ne vemo, po kakih oblikah avtonomije bi morali težiti, da si osiguramo svojo narodno bodočnost, da se zavarujemo bodisi pred javnimi nasilstvi ali pa zavratnimi napadi sedaj gospodujočih narodov. Drugi članek, objavljen v "Narodu" v odgovor "Novicam", nam je zopet žalosten dokaz, kako tesno

srčni smo mi Slovenci, pokoreči se tiranskim zakonom nesrečnega pokrajinsko-omejenega patrijotizma, zabranjujočega nam, da bi se malo ozrli preko zemljepisnih mej pokrajine, v kateri — in to velja tudi za Kranjsko — slučajno živimo. Pisec člankov v "Narodu" mora res biti fanatičen kranjsko-omejeni patrijot, sicer ne bi napisal takih argumentov na korist razširjenja deželne avtonomije, kojim se moramo protiviti se vseslovenskega stališča, se stališča koristi skupnosti naroda našega.

In uprav zato, ker smo odločni nasprotniki nesrečnega pokrajinsko-omejenega patrijotizma, izjaviti nam je kar naravnost, da brezpogojno soglašamo s trditvijo "Novic", da bi narodu slovenskemu le škodovalo vsako razširjenje deželne avtonomije. S tem seveda nismo hoteli reči, da ravno deželni zbor Kranjski se ne bi smel baviti s političnimi uprašanji; kajti taka zahteva bi bila krivična, dokler se bavijo s takimi uprašanji drugi deželni zbori, kjer gospodujejo naši nasprotniki nemške ali italijanske narodnosti. A prevažnega uprašanja o koristi ali nevarnosti razširjenja deželne avtonomije ni smeti presojati se ozkega kranjskega stališča, ampak z ozirom na skupnost deželnih zborov. Razširjenje deželne avtonomije utegnili bi nam koristiti — kakor povsem primerno naglašajo "Slovenski Svet" — le tedaj, ako bi bili deželno-samoupravni organi ustvarjeni tako, da bi obsežal vsak posebej po jedno narodnost, ali vse skupne oddelke jedne in iste narodnosti, katera je pripoznana v Avstriji. Da pa temu ni tako, smo klasična priča uprav mi Slovenci, razdeljeni na 6 deželnih zborov. Med temi je petero zbornic, v kojih odločujejo naši najzagriznejši nasprotniki o koristih onih delov našega itak malega naroda, ki so jim podrejeni: o duševnih in gospodarskih koristih; o šolstvu, o javnih občilih, o javnih zavodih, kojim je namen pospe-

ševati javni blagor, itd. itd. In kako skrbne naši nasprotniki za vse to naše javne koristi, pokazalo nam je v mnogih slučajih uprav sedanje deželnozbornsko zasedanje. O deželnem zboru Koroškem niti ne govorimo, kajti tu se kar a limine odbijajo opravilne zahteve Slovencev in je tretjina prebivalstva valed krivičnega volilnega reda zastopana tako nesnatno, da je sramota. Deželni zbor Štajerski ne privoščiti niti jednega mesta v deželnem odboru slovenskemu imovitemu delu dežele. V tej korporaciji smo Slovenci brez zastopnika.

Tako postopanje naših nasprotnikov znači brutalno nasilje, iz kojega izvira nebrojno krivic za en del naroda našega, živčev omenjenih deželah. V deželnem zboru Istarskem iztisenili so manjšino, zastopajočo večino prebivalstva, iz vseh odsekov, tako, da jej je absolutno nemogoče zastopati koristi svojih volilcev. V deželnem zboru Tržaškem prosjačijo v jedno mer za italijansko vseučilišče, kjer bi se izvestno negovali po "učenjaki", došli iz tujine, tisti pogubni "idejari" iredentizma, težkega po odušenju slovenskega življa in zajedno avstrijsko-državne ideje ob obalnih Adriji. In takim zastopom naj bi se še razširil delokrog? Gorje, gorje nam, ako se zgodi! Težko po razširjenju deželne avtonomije drveli bi Slovenci orjaškimi koraki v — svojo pogubo. Kajti škoda, koja bi po takem razširjenju trpeli posamični oddelki našega naroda, ne bi mogli paralizovati vsi najkrasnejši govori v deželnem zboru Kranjskem. In škoda, koja bi trpeli odlomki, zadela bi skupnost naroda notri do srca. Zato pa se nismo mogli prečuditi trditvi "Naroda" — ki pa je v skrajnem nasprotju s premnogimi izjavami tega lista samega iz poslednjih let —, da se deželni zbori od nekaj prva zaslomba avstrijskih slovenskih plemen.

Istotako ne moremo pritrditi "Narodu", da so bili Slovenci in umrli njih vodje, Toman, Costa, Bleiweis odločni federalisti. Ne, to niso bili: nazivljali so

se pač federaliste — ker so pri krščenju otroka zgrešili pravo ime —, v resnici pa so bili narodni avtonomisti, kajti ne moremo si misliti, da bi bili le šale zbijali z našim narodom, ko so na programe taborov, vršivši se med Slovenci po različnih kvonovinah dosledno postavljali na prvo mesto — združeno Slovenijo. Razširjenje delokroga sedanjim deželnim zborom in pa "združena Slovenija", kako gre to skup? Erkläre mir graf Oerindur!

Tu se moramo pač uprašati:

Je-li federalizem mogoč na podlagi sedanje razdelitve totranske državne polovice po deželah? In potem: Bi-li nam bil, ako se uvede, res na korist? Zanikati moramo jedno in drugo. Ne tajimo: federalizem, osnovan na pravični podlagi, ki daje — kakor se izraža "Narod" — večinam kakor manjšinam potrebnega varstva, bil bi morda koristen v strogo narodnem pogledu. Drugo uprašanje pa je: kako priti do takega pravičnega federalizma in kako obliko naj bi imel? Tudi mi zagotavljamo že danes gospodi pri "Narodu" svoj blagoslov, ako imajo le količkaj nade, da se svojimi sredstvi preleve nemške arditere v dobrohotne sode in italijansko-radikalne volkove v pohlevne nedolžne ovčice.

S temi poslednjimi pa moramo računati, kjer imajo moč v svojih rokah; dokler ti poslednji ne premene svoje nravi, sploh ni mogoč federalizem, osnovan na pravični podlagi.

Za naše nazore, da bi bilo razširjenje deželne avtonomije za nas Slovence zelo nevarno, govori tudi zgodovina, pripovedujoča nam, kako so se razvijale ideje ob tem uprašanju od leta 1848. do naše dobe.

O tem pa prihodnjič.

(Konec pride).

PODLISTEK.

Kako se je ženil!?

Pripoveduje Levin.

"Čudna je ta, da nisem še nikoli enako slišal," pravi Jože Hlačar svojem prijatelju in pajdašu Mihui, kojega so prijatelji radi vednega javkanja in toženja radi nazivljali Mevžo. Oba sta služila nekje na Krasu pri istem gospodarju, znana sta pa bila v tržaški okolici in marsikod v Trstu, ker sta ob nedeljah često prihajala s Krasa v Trst z malinami, drnjali ali enako krasno "bogatižo". Ustavljala sta se pri kaki krčmi, najrajši v okolici, koje vinska kapljica jima je kaj ugajala; le predruga jima je bila. Tu sta slučajno slišala tudi kako laško besedo, pomešano s slovensko govorico, koja sta si kaj hitro na uho privesila ter se ponašala z njo na domu. — "Ti si pravo sedlo, nobeni kozi ne bi prišlo prav," nadaljuje Hlačar, "nikoli nisem mislil, da si tak tepec. Noč in dan mi trobiš na uho tisto svoje vzdihovanje; vedno mi sanjaš o tisti presneti Rezi; da bi jo škric!"

"Molči! Da bi le tebe pobral ter te nesel tja v kak graben. Kaj ti veš, kaj

je ljubezen in še taka, kakoršna je moja; tumpec si bil od nekaj in tak ostaneš. Ti nimaš nikakega čuta v sebi; vidi se mi, da ti so lepi, blagi čuti španjska vas; ti ne znaš, kaj se pravi ljubiti, koliko je človeku trpeti in biti v dvomih, ko ljubi; in kako še kadar ljubi brez upanja, da doseže kedaj to, po čemer tako srčno hrepeni. Tako se godi meni in ti, tumpec stari, namesto, da bi mi svetoval, kako se mi je vesti, kako mi je storiti, odteguješ in zmiraš, zasramuješ in posmehuješ se mi! Še enkrat mi izpregovori kaj o tem in ubogi ti; ali te ni sram: ti, v katerega sem stavil vse svoje zaupanje, ti sam se norčuješ iz mene!"

"Oj srček ljubi; končaj že to svojo pridigo, ki je dolga kot hudo leto ter mi že preseda; potolaži se in rad ti bodem svetoval, kar je v mojej moči. Poslušaj torej, kako sem se jaz ženil z mojo Juco, ki mi jo je ljubi Bog vzel k sebi leto po poroki. Prej ti pa povem, da se od babe ne smeš nadejati bogsigavedi kaj dobrega in sladkega; dobro sem izkusil, da baba je hudič, kakor so mi večkrat zabičevali sitni starci; starci, ki so bili babe do grla siti: potrpežljivosti je v prvi vrsti treba! Dobro si zapomni, da brez potrpežljivosti

ne bodeš mogel dolgo z babo živeti. Baba je križ in bašta!"

"Ali, nestrpljiv si res, ljubi moj Jožek, ti si pravi trdovratnež; vsaj tudi ti nisi poskusil več na tem okroglem svetu nego jaz; nič več jih nimaš na grbi od mene in tako sodiš kot bi bil kak Metuzalem. Ti sam, uenim, si pravi sitnež, križ, da ni enakega pod belim solncem. Nikdar nisem pričakoval, da bi mi celo ti odgovarjal Bobnačevo Rezo za ženo, ampak mislil sem in upal, da mi bodeš to svetoval: vsaj je prav lepo, okroglolično in milo dekle; da bi me le imeti hotela!"

"No, no... že dobro! Naj so njena lica še bolj rdeča, nego črešnja in njena koža bolj bela, nego mleko: to ni vse nič in ne velja ni pol fajfe gnjilega tobaka, tistega po štiri krajcarje — to ni drugo nego babja sleparija, s katero slepe uboge možke ter jih vabijo; to so tiste limanice na katere letajo možki tički ter se radovoljno love; šušmarija je to, in nič drugega. Kaj bi ti hvalil njeni okrogli in rdeči ličici, nežne rožice, tenke pratke, fin, gosposki nosiček, stisnene nožice, prelepa ušesca, lepo nakitane lasce ali kaj še! Prismoda! Denar, denar, tega išči! Kdor ti da denarja in babo za privrček

— tega se okleni in ne spusti ga z lepa od sebe. Denar kraljuje in bašta!"

"Končaj te!... Preti sem ti že, da ti jih naklepam na tisto tvojo grbo; in to storim tudi, ako ne končaj svojega klepetanja. Veš, sit sem ga že danes; ves dan me vse vaše deklice psujejo in dražijo, tako, da sem že prisolil tisti brezzobi Barbi en dober cvrk, ko mi je nagajala ter me dražila. Rekla mi je, da sem norec, postopač, lenuh, revež, cap itd. ter da se še vsajam gledati za lepo Reziko; da sem nepripraven in neroden tako, da se Bogu vsmili, da stojim, kamor pridem, kot lipov Bog in kaj vem še! Tako jej je tekel tisti jeziček kot mlinsko kolo tam doli pri potoku ali pri Ipavi; prav imajo oni, ki pravijo, da je njen jezik daljši nego naše krave rep, ki ima najdaljšega v vasi. Še celo ti bi jej ne molčal, ki si vendar tako tih in nem, ako nimaš nič "ta dolzega" pod klobukom; jaz sem jej pa jedno prisolil ter šel svojo pot dalje. In veš kaj mi celo očitajo te pasje vere? Pravijo, da se — oj groza! — niti ženiti ne znam! Ti, ljubi moj Jožek, veš mnogo koristnega, slabega pa še več, ti mi bodeš torej mogel pomoči v moji zadregi: to ni čuda, da se ne znam ženiti, vsaj me mati ni tega učila

Politični pregled.

Notranje dežele.

Dne 28. t. m. slavil je ves izobraženi svet spomin tristoletnice rojstva slavnega češkega pedagoga in učenjaka Jana A. Komenského, samo pri nas je gospod naučni minister prepovedal vsako slavnost Mi seveda smo bili tega menjenja, da ako celó v Nemčiji proslavljajo šolske oblasti spomin češkega učenjaka, bi ga morali proslavljati tem bolj mi, ko je bil Komenský avstrijski državlján — državlján, na kojega bi smela biti ponosna tudi sedanja naša naučna uprava. Toda naša vrhovna šolska oblast je drugoga menjenja — bodi jej!

Odgovor voditeljev národa češkega na to, seveda ne prvo in najbrže tudi ne zadnjo „ljubeznjivost“ naše naučne uprave najdejo čestiti čitatelji nižje doli. — Slava slavnemu spominu slavnega Jana A. Komenského, te dike národa češkega in ponosa vsega civilizovanega sveta!

V deželnem zboru Českem imeli so dne 26. t. m. jako viharo sejo. Posl. dr. Herold in Masaryk izrekla sta o gospodu ministru Gautschu sodbo, kakoršna ni zlepa doletela katerega si bodi avstrijskega ministra. Mladočeski poslanci so z galerijo vred burno pritrjevali omenjenima govornikoma, dočim so vsi drugi — molčali. Tudi ta molk je značilen, kajti okolnost, da ni nikdo odprl svojih ust v obrambo napadenega ministra, priča nam, da so vsi soglašali z ostro obsodbo. Povod burni debati bil je predlog poslanca Herolda in tovarišev, zahtevajoč da se spremeni postava o vrejevanju pravnih odnosov učiteljstva. Dr. Herold je utemeljeval svoj predlog s tem, da se učitelji čisto premeščajo brez kakega pravega razloga. Tako premeščenje znači kazeno, ne da bi se bilo popred preiskovalo. Premeščevanje je najbolje sredstvo, iznebiti se učitelja, ki ne ugaja temu ali onemu. Zato pa je opravičena želja, da se učitelji premeste le tedaj, ako to zahtevajo resni razlogi. Istotaki morajo odločiti le resni razlogi pri podeljevanju ali odteganju kvinkvenijev. Njega predlog meri na to, da učitelj vendar enkrat preneha biti žrtva vsakojakih denunciacij, nasprotstev in sumničenj. Treba je, da tudi učitelj ima kako obrambo proti nadzorniku. Tu gre za to, da se v kvalifikacijski tabeli učiteljev ne beleži: „Je Mladoček“, kar sicer ni nikaka sramota. Učitelj ni prodal nikomur svojega političkega prepričanja, ko je postal učitelj. Učitelj brez političkega prepričanja ne zasluži, da je učitelj ter da vgaja našo mladino, kajti vgaja potem le plašljivce in političke evnuhe. Učitelj ni da bi moral

in oče tudi ne; kde bi se bil mogel temu priuđiti? V naši vasi gotovo ne, ker tu nisem še nikdar videl, kako se naši ljudje ženijo; ti mi pa tudi nisi hotel dosedaj nikdar ničesar razodeti. Prosim te, vsaj zdaj priteci mi na pomoč in ne odvrčaj me od moje misli ter ne greni mi sladkih dni.“ —

V času, ko se je ta preresničen govor mej našima znančema vršil, zbrala so se okolo vodnjaka, ki stoji malo oddaljen od vasi, vaška dekleta, prišedša po vodo. Bilo jih je več, mej njimi tudi Bobnačeva Rezka.

Tu ni bilo obiranja in klepetanja ni konca ni kraja, ker vaška dekleta so oni dan izvedela, da se tisti nerodni Mevža klati za Rezo ter jej nekako dvori. Bog ve, da mu ni v staro bučo šnila misel, da bi se ženil žnjo! Obirale so tedaj in zabavljale. Rezika tje bila oni dan kaj jezna: tega si gotovo ni zaslužila, kajti ona ni niti pogledala revnega hlapčeta Mevža. Pa vsaj je ni niti vreden; potreben pa gotovo, ker prinesla bi mu v doto lepe krajcarje, ker je hči petičnega kmeta. Krajcarjev pa bi potreboval Miha prav zares.

(Dalje prih.)

imeti vedno isto menenje, koje mu narekuje njega višji; naj se ga ne sili, da mora vedno gojiti le c. kr. kolekovano menenje. Ako učitelj nima lastnega prepričanja, ni družega, nego marioneta. Mej učiteljem in njega višjimi treba mejsebojnega zaupanja; učitelj naj ne bode siljen iskati si naklonjenosti svojega nadzornika prilizovanjem in klečeplaztvom. Mi trebamo učiteljev, ki so trdni značaji, ne pa take, na koje vpliva vsaka sapica, prihajajoča z Dunaja. Kako bi pa moglo biti drugače, ko stoji na čelu naučne uprave mož, ki se je predznel osramotiti največjega pedagoga sveta (Komenského). Kako bi moglo biti drugače, ko se najdejo drobni epigoni, ki stezajo svoje roke proti heroom národa, misleči, da zatemne luč in ustavi napredek, ako s predznostjo pritlikovcev blatijo čast onih mož, katere čista ves izobrazeni svet. Predzno to roko pa bomo odbili, narod česki ne bode trpel, da se sramoti spomin njega velikih mož. Drugod bi takšen minister ne ostal niti 24 ur na svojem mestu. Samo pri nas v Avstriji, kjer je tekla zibel Komenského, je mogoče, da se takšen parvenu sme dvigniti proti njemu.

Posl. prof. Masaryk pa je rekel, da ima naš naučni minister poseben talent za to, da brez potrebe razburja čutstva češkega národa. Gosp. dr. Herold označil je danes naučnega ministra z izrazom, radi kojega ga je pogrjal g. dež. maršal, jaz bi ga pa ne imenoval parvenu-a, ampak bienvenu-a (dobrodoselec — op. ur.), kajti zagotavljam Vas, ako bode vlada nadaljevala tako, kakor jo pričela, more stranka naša mirno sedeti in počivati, vlada že preskrbi vse to, kar bi morali mi storiti. V národu prevladuje čutstvo, ki se da izraziti z besedami: „Nam je že dosti!“

Vnanje države.

V pruski zbornici izjavil je ministerski predsednik Eulenburg, da vlada za sedaj ne zahteva nadaljnega obravnavanja o šolski postavi, obeča pa, da se še povrne k temu predmetu. Gospod ministerski predsednik je utemeljil ta korak vlade z veliko razburjenostjo in hudim odporom, kojega je povzročila šolska postava. Jednako se je izjavil minister Eulenburg v gospodski zbornici.

V Parizu narašča razburjenje, ker anarhisti neizprosno nadaljujejo pogubonosno svoje delo. V poslednjih dneh ponavljale so se eksplozije, prouzročene po dinamitu. V poslanski zbornici izročil je Fery predlog, da se škode, prouzročene po atentatih, povrnejo iz državne blagajne. Zbornica je v sprejela postavni načrt, določujoč kazni za prouzročitelje atentatov.

DOPISI.

Z Vipavskega, 26. marca. 1892. —

Naznanjeni ljudski shod na Goričici pri Rebku na praznik Marije Device 25. t. m. dovršil se je nad vsa pričakovanja v splošno zadovoljnost vseh udeležencev. Vsa županstva ajdovskega sodniškega okraja in nekatera iz goriške okolice bila so obilo zastopana po svojih županih, starešinah in drugih veljavnih možeh. Tudi sosednje Notranjsko je bilo častno zastopano. Iz Šturij je došel vrlo dobro znani pevski zbor, ki nas je razveseljeval s svojim ubranim, izbornim petjem.

Po 3. uri popoldne otvoril je zborovanje g. Jož. Pavlica iz Rihemberga, predstavil vladinega zastopnika okr. komisarja Lascia-a (Laščaka) ter naznanil, da je shod počastil s svojo navzočnostjo tudi naš deželni in državni poslanec dr. A. Gregorič. (Shod ga pozdravi z živahnimi živio-klici. — Na podlog g. Andr. Palika, podžupana v Vel. Žabljah, izvoljena sta bila z vsklikom g. Angelo Casagrande

predsednikom, g. Jož. Pavlica pa za pisnikarjem.

Gosp. Casagrande se zahvali za izkazano mu čast, omenja v obširnejem govoru ljudska shoda pri Rebku l. 1890. in 1891. ter peticije, ki so se bile takrat sklenile in odposlale v dosego prezaželjene železnice po Vipavski dolini. V isti namen je bil sklican tudi ta ljudski shod, da izreče svoje menenje o novem stanju, v katerem se nahaja to važno uprašanje. Na to prečita uvodni članek v 12. št. „Nove Soče“, kateri se obširno bavi z vipavsko in furlansko železnico. — Za tem se je uvela živahna razprava, katere so se udeležili gg. Casagrande, Ferd. Perozzi iz Dornberga, Ant. Bavčar iz Sela, Dan. Godina iz Ajdovščine in Jos. Vidmar iz Lokavca. — Za besedo je poprijel tudi državni poslanec dr. A. Gregorič ter v 40 minut trajajočem govoru razpravljaj o uprašnju, ki je bilo na dnevnem redu. S tem govorom je bilo uprašanje o vipavski in furlanski železnici tako natančno pojasnjeno, da je vsak udeženec imel popolno sliko o sedanjem stanju, v katero so ga zamotali nam neugodni odnošaji.

Naposled je bila sprejeta resolucija, s katero se je določilo: Shod izvoli odsek treh udov, ki podajo prošnje deželnemu in državnemu zboru, trgovinskemu, notranjemu in vojnemu ministerstvu za zgradbo železnice od Gorice do Logatca ali do kakega drugega kraja ob južni železnici na Kranjskem. V prošnjah naj se poudarja, da je vipavska železnica potrebna posebno zdaj, ko bo Gorica in druga dežela oškodovana s železnico po Furlaniji. Poudarjati treba dalje, da furlanska železnica osredi le majhen delek naše dežele, in da nikakor ni res, da si cela dežela srčno želi železnice po Furlaniji, kakor misli trgovinski minister. Te peticije naj se izroči državnemu poslanou dr. Gregoriču, da jih predloži na dotičnih mestih, ostali poslanci pa naj se naprosijo, da bi ga tudi v prihodnje v tej zadevi krepko podpirali.

V odsek, ki naj bi oskrbel vse te peticije in drugačne korake, ter v odsek za prihodnji vipavski ljudski shod so bili izvojeni gg. Casagrande, Filip Terpin (župan v Križu) in Jož. Pavlica iz Rihemberga.

Shod je trajal 2½ uri. Vršil se je jako dostojno in častno za našo Vipavsko dolino. — Po shodu smo ostali še nekaj časa v veseli družbi pri kozareh dobre vipavske kapljice, pri kateri so se vršile tudi razne napitnice. Gosp. Casagrande je napil državnemu poslancu dr. Gregoriču in vladinemu zastopniku; Gregorič je napil g. Casagrandu kot spretnemu voditelju tega shoda; Casagrande je napil dalje novemu gospodu okr. sodniku Gabrieliču, a ta je napil vsemu prebivalstvu ajdovskega okraja, ki ga je s tolikim veseljem sprejelo v svojo sredo. Med tem so nas vrli šturski pevci prijetno zabavali s svojim ubranim petjem.

Toda prekmalu je došla ura ločitve, kajti mračilo se je že in začeli smo se razhajati. Ko se je odpeljal naš državni poslanec, zaklicali so mu pred hišo zbrani zborovalci živahen: „Živio“!

Tako je končal ta shod, ki je pokazal, da se Vipavci znajo poganjati za svoje koristi in da znajo ubrati prave strune, kedarkoli je treba. — Peticija na deželni zbor je že podana. Objavi jo prihodnja „Nova Soča“ v popolnem obsegu. R.

Iz Branice 26. marca. — (Resnici prosto pot!) Obrabljen, pa vendar na veke ostane pregovor resničen: „Da se resnica prav spozna, je treba slišati dva zvana“. Zato prosimo, da slavno uredništvo „Edinosti“, kateri je gotovo kot poštenemu časniku veliko mar za resnico in njeno pojasnilo, sprejme v spričanje resnice to le v svoje predalet:

V átev. 23. z dne 19. t. m. je čitati neki dopis, ki sicer zadeva našo samostalno duhovnijo, pa je bil drugod skovan, kakor da so se Braničarji, kdo vè kako hudo

pregrešili nad prebivalci vasi Trbižani (Vasica Trbižani šteje komaj 6 hiš, števil. Pis.), ki spada pod duhovnijo v Štjak le po njih volji, ker je nekdo iz svoje lastne inicijative rekel dne 7. t. m., da Trbižani ne smejo hoditi več v braniško vikarijatno cerkev k službi božji. Da so pa braniški duhovnjani, ki spadajo pod 3 glavarstva, 3 sodnije in 4 županstva, že dolgo nevoljni nad onimi sosedi v vasi trbižanski, je pač mnogo razlogov, katerih so pa sčinoma oni sami krivi. Ko se je 1870. leta ustanovila radi očitne potrebe v Branici nova duhovnija, ki kot taka spada k goriški nadškofiji, so bili pozvani tudi Trbižani od strani goriškega knežje-nadškof. ordinarijata, da naj se, ker so komaj četrtinko ure in to na ravni skladovni cesti oddaljeni od vikarijatne cerkve v Branici, sklenejo s to novo ustanovljeno duhovnijo, kajti v Štjak imajo skorej celo uro po stezi in slabi poti navzgor. Ali oni, (vseh 6 gospodarjev) so se trdnovratno ustavili tej tudi za nje in njih zarodu ugodni tirjavi prav brezozirno in odločno, ne da bi naveli kak le količjak veljaven razlog ter so ukazali zapisati na isti gori omenjeni poziv v ustanovno pismo te samostalne braniške duhovnije to-le: „Da Trbižanski prebivalci nečejo ničesar slišati o vtelesenju k tej duhovniji.“ Obljubili so ob enem tudi, da ne bodo nas nikdar nadlegovali in ne hodili v braniško cerkev sv. Katarine. Nekaj časa res jih ni bilo opaziti v naši cerkvi, ali ne dolgo potem so začeli vsi doli v cerkev hoditi, in njih otroci so bili tudi od šolske oblasti v braniško šolo vložani, akoravno so tisto sami Braničarji na svoje stroške sezidali s farovžem vred. Tedaj so imeli vfarani duhovnjani, ki štejejo komaj 48 h. štev. velike stroške s cerkvijo in novim župnim dvorcem, in menda radi tega so se kratkovidni Trbižani zbuli, da so rajše ostali pod eno uro oddaljenim Štjakom, nego pod braniško duhovnijo, ki je le četrt ure oddaljena. Res so bili stroški precejšnji, pa vendar ne toliki, da bi jih ne mogli zmagati, ker se je dobila tudi od svitlega cesarja precejšena denarna svota v ta namen. Da niso hoteli biti vteleseni, kar bi bilo na njih veliki duševni blagor, ki presega daleč one stroške v onih še dobrih letinah, je kriva največ njih nekvalifikovana hudomušnost. Pa valic vsemu temu, nismo bili mi braniški duhovnjani, ki smo v onih letinah lehkó one stroške pogrešali, nevoljni dolgo časa radi hoje Trbižanov v našo cerkev, dokler so se oni pri nas spodobno obnašali. Ali s časoma so postali nekateri zelo arboriti, tako da je neki Trbižanec bivšega vikarja, (J. F.) ki ga je opominjal, da naj gre notri v cerkev, celo popahnil, da je padel na tla. Tudi na koru okoli orgelj so se nekateri mladeniči vedli zelo nesposobno med božjo službo: vse to in še marsikaj drugega se je nabralo, da je prikupela potrpežljivost braniških duhovnjakov do svojega vrhunca. Ko je pa neki Trbižanec dne 21. februarja t. l. prouzročil s svojim „na korajžoklicanjem“ pri Večkotih krvavo borbo, v kateri je bil sam dobro „obvezan“, po pregovoru: „kdor išče, ta najde“, se niso mogli radi te trbižanske predznosti braniški duhovnjani več zdržati, ter so vsi skoraj enoglasno zahtevali, da naj se jim kakorkoli zabrani hoditi v našo cerkev. Gledé te od Trbižanov samih prouzročene predznosti je podal tukajšnji skladovni cerkveni odbor tudi pritožbo na sl. c. kr. okrajno glavarstvo v Sežani, in to radi javnega miru in reda, kateri je valed gori omenjenih dogodkov v resni nevarnosti. — Kar pa čenča oni dopisnik v omenjeni átev. „Edinosti“, češ, da so oni marsikaj darovali za našo res ubožno cerkev, je bilo pač boré malo; k večemu če so vrgli nevidno kak novčič v cerkveno pušico. Da so pa očitno kaj dali za duplirje, smodnik in tlak okoli altarja, katerega stroške so pokrili edino le podarki pri velikonočnih listkih, v znesku 23 gld., je čisto bosa, in Trbižanci se nimajo prav nič ponašati s

svojo revno radodarnostjo. Saj pri dvakratnem letnem darilu („ofru“), ki se vrši za potrebe naše cerkve, ni videti nijednega odraslega Trbižana razun par šolskih otrok, ki prinesejo par novčičev (1). Kako nespametno je bilo njih nasprotovanje gledé vtelesenja v to duhovnijo, je med ostalim razvidno tudi iz tega, da bi bil neki Trbižanec brez „previdenge“ umrl, da ni bil prišel njih duhovni vikar vzet sv. R. T. iz naše cerkve.

Sapienti puca! Pametnim bo to malo zadosti. —

Različne vesti.

Našim naročnikom. Bliza se konec prvemu četrtletju. Kakor smo ob novem letu zahtevali od svojih naročnikov, da ne zanemarjajo svojih dolžnosti do nas, (ker bi jim sicer morali list ustaviti), tako se obračamo danes do njih z istim resnim opominom. Žal nam je sicer, a okoliščine zahtevajo od nas kategorično, da ustavimo list vsakateremu, ki ne plača.

V prvi vrsti se pa obračamo do onih gg. naročnikov, kojim smo hoteli list ustaviti že ob novem letu, a so nas prosili, da še nekoliko potrpiamo.

Novi slovenski odvetnik v Trstu, dr. Matej Pretner, odpre te dni svojo odvetniško pisarno v ulici Carintia št. 9., I. nadstropje.

Tržaški mestni svet je imel predhodnjem zvečer svojo sejo. Odobrili so se računi in proračuni raznih mestnih zavodov. Světnik N a b e r g o j e predlagal, da se onim ubožcem, ki dobivajo mesečne podpore od strani hiše ubožnih, te podpore pošiljajo potem vaških načelnikov, da se tem staršekom prihrani dolga pot v mesto. V tajni seji so obravnavali o raznih osebnih zadevah.

Deželni zbor isterski imel včeraj svojo sejo. Vladni zastopnik je odgovoril na interpelacijo manjšine radi podeljevanja štípendijev. O poročilu deželnega kulturnega zaloga unela se je živahna debata. Natančnejše poročilo priobčimo kasneje.

Štrajk zidarjev še vedno traja ter je postal splošen. Upati je pa vendar, da se gospodarji in podjetniki udajo ter dovolijo zidarjem zahtevano povišanje plače.

Ob tej priliki si usojamo izpregovoriti do naših zidarjev par mirnih, dobrotnih in resni besedi. Odvisno bi menda bilo naglašati, da mi bi želeli od srca, da se uredništvu vse njih zahteve, da dosežejo vse ono, po čemer teže in hrepene. Želeti moramo to že z ozirom na notorično istino, da so ogromna večina delavcev-zidarjev okoličanski Slovenci. Toda uprav naklonjenost naša do okoličanskih delavcev nas sili, da smo žnjimi tudi odkritostni. — Delavci zahtevajo menda v prvi vrsti dvojno: povišanje plačil in skróenje vsakdanje delavne dobe. O prvem upravljanji se da govoriti, pri drugem pa treba že nekoliko pomisliti. Obrtna postava določa vsakdanjo delavno dobo le za tovarne in sploh take delavnice, kjer se dela v zaprtih prostorih. Tu je posegel vmes zakonodajalec iz zdravstvenih obzirrov. Zidarsko in kamenolomsko delo pa ne spadata v to vrsto obrti. Pomisliti je tudi, da zidarsko delo ne traja nepretržno skozi vse leto, ampak le po nekoliko mesecev. Kako naj potem podjetnik izvrši nalogo, ki jo je prevzel, ako mu — recimo — sto delavcev kar naenkrat odtegne na dan po jedno uro dela? Radi zamude in neizvršenja prevzete naloge zadene ga morda tako občutna kazen in škoda, da ga upropasti. In menijo-li naši okoličanski delavci, da bi bilo to njim na korist, ako se zatro sedanji podjetniki? Nevarnost — in še veliko večja — pa preti našim delavcem še z druge strani: ako se ne poravna spor mej delavci in podjetniki, utegne se uredništvu najgorečnejša želja nasprotnikov okoličanskih delavcev, kojo goje že od nekdanj sem: da bi povsod izpodrinili na-

šega domačega delavca, a ga nadomestili s tujim življem, prihajajočim iz bližnjega kraljestva. V ta namen porablajo naši nasprotniki vsako ugodno priliko; a mej te nasprotnike spadajo izvestno tudi oni krogi, do kojih se naši delavci obračajo sedaj, proseči jih pomoči. In na pašniku, na kojega zaide laški polentar, ne rase več trava za našega delavca. Vsaj imamo dovolj skušenj! Zato pa kličemo našim delavcem: glejte, kaj delate!

Ponavljamo še enkrat: mi želimo od srca vse dobro našim delavcem in priznavamo brezpogojno, da je opravičeno njihovo teženje po zboljšanju svojega stanja; toda delo treba pričeti na pravem mestu. Zidarji naj skrepe najprvo za dobro organizacijo mej sabo, brez organizacije dandanes ni uspehov. Osnujejo naj si svojo zadružno. Ta bode bolj varovala njihove koristi, nego oni dvomljivi prijatelji, do kojih se obračajo sedaj.

Sadovi nepotizma. V nekem članku z naslovom „Non cediamo ancora le armi!“ osvetil je tukajšnji list „Il Mattino“ upravo in splošno nadzorovanje te uprave pri javnih skladiščih tržaške občine in trgovinske zbornice. V namen, da so se napravila ta skladišča, najela je mestna občina v družbi s trgovsko zbornico dolg ali zajem 12 milijonov goldinarjev ter jela zidati v novi lukni na zasutem prostoru velika in elegantna skladišča. Znotraj jih je zajedno preskrbela z hidravličnimi vzdigalnicami in ob bregovih postavila velikanske stroje, za vkrcavanje in izkrcavanje blaga v parnike in iz njih. Vse te stroje goni voda, napeljana v ta namen po podzemeljskih ceveh. Zajedno se je vpeljala tudi električna razsvetljava po skladiščih in cestah. Naravno je, da so vsa ta dela stala ogromnega denarja, ki se je s posojilom sicer pokrila. A uložena svota in uprava skladišč zahteva tudi obilnih letnih troškov, ki se morajo pokrivati s prometnim dobičkom. Ta pa v prvem prometnem letu ne obeča biti kaj prida. „Mattinov“ članek trdi, da bode izgube od 3—400.000 goldinarjev. Uzrok te izgube je nekda največ slaba uprava. Rečeni članek izrečno trdi, da so pri tem podjetju razni podjetniki (lahonski Benjamini) želi prav bogate nagrade, marsikak municipalni uradnik si je svoje stvari v red spravil s postranskimi dobički od tega podjetja. Pri oddajanju služeb se je postopalo tudi nepotiski ter so se boljše mesta oddala zgolj priporočencem in kreaturam. Tako se je na čelo postavil vodja, ki nima sposobnosti za tako važno mesto; uradnike, magazinerje in težake so izbrali samo mej priporočenci itd. Ni čuda, da podjetje poča ter je njega gmotno stanje jako piškavo, kajti že v prvem letu bode imelo blizu pol milijona izgube čeprav se pobirajo v javnih skladiščih visoke pristojbine in zahteva velikanska najemnina. Skladišča so vsled tega za polovico prazna in ni upati, da bi se gmotno njih stanje zboljšalo; pač pa se bode zguba leto za letom ponavljala kakor je navada pri mestnem magistratu v Trstu. Sploh so podjetja, ki so bila v lahonskih rokah, dosejaj dosledno hodila rakovo pot, kajti njih gospodarji in upravitelji gledali so vedno bolj za se in svoje kreature, nego na podjetje samo. V vzgled nam je mestna uprava sama.

Kar je pa najznačilnejše, to je istina, da imajo glasila teh gospodarskih prevladalcev še brezobraznost, braniti in hvaliti to slabo gospodarstvo celo v trenutku, ko je že obsoja vse javno menenje. To nalogo je prevzel lahonski „l'Indipendente“, kateri v dolzih člankih napada „Mattino“, ker se je osmelil povedati resnico ter zvrča vso krivdo slabega gmotnega uspeha pri javnih skladiščih na — vlado. Omeniti je, da so deputacije tržaškega municipija in trgovinske zbornice, predno so se javna skladišča jela graditi, moledovale pri istej vladi, da to podjetje prepusti v oskrbovanje ali režijo mestne občine in

trgovinske zbornice. In vlada je zadnjima res podelila to koncesijo. Gospóda, ki v Trstu zvonce nosijo, mislili so, da so s tem Bog ve česa pridobili ter upali, da jim bodo od podjetja leteli v nenasiljivi žep velikanski dobički, s katerimi bodo mastili svoje kreature. A računali so slabo. Okoristili in izkoristili so se samo začetkoma pri osnovi podjetja in graditvi skladišč, kamor so vtaknili res samo svoje ljudi in priporočence v nagrado za njih dvojbene zasluge.

Osobje, ki je sedaj v službi pri tem podjetju, je večinoma nesposobno. Razni pisarji in pisuni, ki nimajo druge zasluge, nego da so rojeni ali preustrojeni Lahoni, koji niso nikjer drugod mogli dobiti službe radi svoje nezmožnosti, prišli so po raznih priporočilih v te službe, ki so večinoma dobro plačane. V tem se je ravnalo po največjom nepotizmu.

Ako prištevamo temu uzroku še splošno slabo upravo, koja ni uvaževala tržnih razmer ter naložila na razno blago veliko najemnino in druge pristojbine — povedali smo sploh, kdo je pravo za pravo kriv gmotnemu pešanju javnih skladišč.

Tega menenja je tržaško občinstvo v obče. In vendar ultralahonski monitör zvrča krivdo na vlado, ki naj bi sama popravila, kar je baje sama zakrivila ter poravnala zgubo dovolivši vsakoletno podporo temu podjetju. Očloveku, ki se hoče potopiti siloma, ni pomočka; tako bi bila vsaka podpora, podeljena temu podjetju, isto tako zavrženi denar, kakor je podpora tržaški kmetijski družbi. Z enako podporo podpiralo bi se le slabo gospodarstvo in pa nepotizem.

Podjetje javnih skladišč bi nikakor ne bilo pasivno, ako bi se njega uprava nahajala v pravih in izvedenih rokah. Radi česar bi morala država vzeti upravo v svojo lastno oskrb, in to kmalu, kajti bolezní se treba začetkoma upreti, da ni prekasno. Tedaj bi se tudi v podeljevanju služeb morda ravnalo pravičnejše nego do sedaj ter bi se bolj oziralo na smožnost, nego na lahonske zasluge prosvila.

Tudi naši narodnosti prouzročala je sedanja uprava krivice, kajti koj začetkom smo poročali, da so našim ljudem, ki služijo kot težaki pri tem podjetju, prepovedali celo slovenski govoriti. Kaj tacoga se ne godi niti mej Zulu-kafri, ne pa v prosvetljeni Avstriji, kjer je ravnopravnost vsem narodom ustavno zajamčena. Sicer pa videant consules.

Pietro Sbarbaro. Že večkrat smo se bavili s tem znanim laškim pisateljem in tribunom, ki je nekdanj v rimski zbornici zastopal laško mesto Pavije ter je bil pozneje za par let v ječi ter izgnan iz svoje domovine. Poročali smo, da so tržaški neodrešenci njega predavanja pričakovali z velikim veseljem in velikimi nadami, a ko je prišel ter jim mej drugim povedal tudi nekoliko pikrih glede narodnosti Trsta, jeli so ropotati vsi listi proti njemu ter ga obsojati. Isti prof. Sbarbaro nameruje nekdanj v kratkem v posebni knjigi objaviti svoje spomine in dogodjaje po mestih na Primorskem, kakor je objavil spomine iz družih mest. V tem svojem spisu se bode ravnal po izreku slavnega laškega pisatelja Tommasea (Tomažiča, roj. v Šibeniku), ki je pisal o Trstu: „Mesto, ki je obljubeno po raznih narodih, koje obeča ostati mej več narodi dragocen pristan zaupnosti in umnosti“ (una città che, abitata da genti di stirpe diversa, promette essere tra più nazioni anello prezioso di fiducia e d'intelligenza). V tem smislu piše Sbarbaro tržaškemu „Indipendentiju“ pismo, v katerem trdi, „da bode Trst utočišče onim brezumnem, ki boleha za boleznijo „malo di campanile“ (to je: kojih vednost ne sega dalje, nego sega vid raz pokrov domačega zvonika), utočišče onim maloumnem, ki se mejsebojno sovražijo samo zato, ker pripadajo različnim veroizpovedanjem in različnim narodnostim.“ Torej tržaške prenapeteže smatra Sbarbaro norci, a časti prave Tržačane,

ki vsprejemajo te ljudi v svojo sredo ter jih tu trpe. A kdo je pravi Tržačan? Pravi Tržačani so vsi zmerni in strpljivi, v tem ko nam prenapeti tujci tukaj prevladujejo in zgago delajo. In ti tujci so brez dvombe tržaški lahoni. Uprav radi gornjih izjav so tržaški časopisi zagnali velikanski krik in hrup proti Sbarbaru dolžeč ga brezdomevinstva in izdajalstva. Tem časnikom odgovarja Sbarbaro rekoč, „da ne vedo zapisati laškega stavka, ne da bi bil poln slovniških napak ter da hočejo takšni ljudje dajati njemu pouka o patrijotizmu, dočim sami v dobi svojega kratkega obstoja niso poznali drugzega, nego samopašnost in denar!“

Zadnji odstavek podpišemo tudi mi, kajti v istini je tržaško časnikarstvo na najnižji stopinji in v rokah nevednih kruhoborcev in plačanih kreatur, ki plešejo in burke uganjajo kakor jim gospóda Lahoni velevaljo.

„In ti ljudje — nadaljuje Sbarbaro — se škulijo, da so odrešeni ki naroda! Dá: zato, ker so rešili svoje pero slovniških pravil. Pojte zopet v šolo odrešeni ki iz gledišča marijoneti!“ Te časnikarje smatra Sbarbaro še slabšimi nego papige, kajti zadnje se vendar nauče na pamet, a tržaški časnikarji še tega ne morejo. Edini laški list, ki je prinesel, to označujočo obsodbo, bil je „Mattino“ trdeč, da je on boljši od družih v tem, ko ga vsak dobromislec prištevava očutom vetrnjaštvu in breznačajnosti. Vsakakor je obsodba, ki jo je izrekel Sbarbaro o tržaških časnikarjih in tukajšnjih razmerah, značilna tem bolj, ker je izšla iz ust dobrega premoetrovalca in poznavalca, od kojega si je ves tukajšnji lahonski mob mislil, da bobe trobil z njim v isti rog.

Za družbo sv. Cirila in Metoda nabrali se je pri izletu v Štorje 2 gld. — V opravičenje prijatelja daroval nekdo 2 gld. — Po licitaciji stare škatlje skupila se je v Čitalnici svota 6 gld.

Predavanje dr. K. Glaserjevo minolo soboto v čitalnici bilo je jako zanimivo, — kakor je bila udeležba res mnogobrojna. Predmet, „Sledovi slovenščine od X—XVI stoletja“ je vrlo važen, a tudi težaven. Tu treba strokovnega znanja kakor ga ima gosp. prof. dr. Glaser. Podal nam je zgodovinski razgled, kedaj in kako so prišli naši pradedje v sedanje pokrajine. Ti podatki slone na raziskavah učenjakov, ki so nam malo pravični in ki uče, da so Slovani prišli stoprav v 6. stoletju ali 595 po Kr. v rečene pokrajine. Kako morejo ti gospodje spraviti v sklad Samovo kraljestvo (623—658), Ciril-Metodovo dobo, in slovensko bogoslužje? To je edino možno, ako se razlaga slovenska zgodovina na podlagi prvobitnosti, kakor je učil pokojni naš velikan D. Trstenjak, potem Šembera, Sasinek in v obče kakor uči slovenska, ne pak nemška šola. To potrjuje tudi izkopine po Slovenskem. Potem je govoril gosp. prof. o slovanskih rokopisih: 1. O Confessio generalis; 2. o Celovškem rokopisu, razlaganem po dr. Kreku, čegar faksimile smo imeli pred očmi; 3. o Kranjskem rokopisu, kojega je objavil prof. Janko Pajk 1870 l.; 4. o vinogradskem zakonu iz leta 1582. (glej Letopis Matice slov. 1887.) Dalje o prisegah ljublj. mesta itd. in slednjič o beneškem rokopisu iz leta 1497., objavljenem v Jagičevu arhivu 14. zvezku 1891., str. 192. S kratka čestitamo odboru in prof. Glaserju na izbornem večeru, ki sta ga nam priredila. — V soboto predava g. Fr. Podgornik o moravskih ornamentih; opozarjamo že zdaj, da naj nihče ne zamudi lepe prilike, kakoršna se mu le redko kdaj ponuja.

Gospa Lucila Podgornikova, slavna naša pianistinja, sodelovala je proteklo soboto pri koncertu, katerega je priredil g. Julij Heller v dvorani filharmoniško-dramatiškega društva. Igrala je „Ogersko fantazijo“ od Liszta, jako težavno in umetno sestavljeno skladbo, in sicer toli izbornu, uprav dovršeno, da na svršetku

ploskanja in oduševljenega vzklicanja ni bilo ne konca ne kraja, tako da se je umetnica morala prikazati na odru kakih desetkrat. Beležeč ta dogodek, obžalujemo, da tudi imenovana gospa, kakor malone vsi naši umetniki, mora rabiti svoj izredni talent tujstvu na korist, dočim bi mogla z njim povečevati našo slavo! Kdaj nam vendar že napoči zaželjeni čas, da umetnikom slovenskim ne bode treba živeti ob tuje razbornoosti!

Neprijetni gosti. V nedeljo so redarji zaprli štiri italijanske delavce, došle z grškega, pri kojih so našli pušice z dinamitom.

Iz Barke pri Divači se nam piše: V Vašem dragocenem listu od (9. marca št. 20.) trdi neki dopisun iz Barke, da bi se bila na pustne dni t. l. vsa tukajšnja šolska mladina nespodobno obnašala in se celo osemila. Da se jaz kot tukajšnji učitelj po nepotrebnem ne kompromitiram, prosim uljudno slavno uredništvo resnici na ljubo omenjeni dopis v toliko popraviti, da se je — če tudi v mojej odsotnosti — (ker sem bil nemudoma k svojej nevarno bolni materi poklican) tukajšnja šolska mladina — nadzorovana od predsednika tukajšnega krajnega šolskega sveta in dveh v to določenih domačih čuvajev — po vsem dostojno — rekel bi — da celo več kot dostojno obnašala. Če bi pa neki deček, kateri ne spada v vsakdanjo šolo — za hrbotom omenjenih nadzorovalcev s se kako vrečo pogrnil, tako bi rekel, da to še ni Bog si ga vedi kak smrten greh. Dalje omenja dopisnik da so nepoznani uzmovici (tatiči) pokrali g. županu (t. j. 1 petelina in 6 kokoši). To je tudi gola laž — ker č. g. župan biva v Naklem (Škocijanu), nasprotno tukaj imamo le g. načelnika ali podžupana.

Dopisniku pa bi svetoval, naj bi raje popisal žalostni stan tukajšnje šole, kjer se pod pritlično šolsko sobo voda iz nje v hlev in odtod na vrt izteka, kar je zdravju na kvar učitelju in učencom. Naj tedaj dopisnik šolsko mladino v miru pušti in sam pred svojim pragom pometa, ker vem, da dotičnemu ni mar za naravno obnašanje šolske mladine; pač je pa za sebične namene.

Drobnosti. 47letni A. Brezigar bolen na jetiki odrezal si je z brivno britvo vrat; prenesli so ga v bolnico še živega. — 25letna dekla A. Verhovnik použila je čašo vode, v kojoj so se močile žveplenke hotele se ostrupiti. Njen ljubinec jo je peljal k nekemu zdravniku, ki jo je lečil, na to je šla domov. Ista je že drugokrat skušala usmrtiti se. — Anton Bradetič je v svojem stanovanju jemal patrone iz necega samokresa; zadnji se slučajno sproži in kroglja je priletela v čelo njegovemu 5letnemu sinku, ki je gledal očeta. Nesrečnega dečka so prenesli v bolnico, a težko da se mu kroglja izdere. — 23letni mizar E. Cijan našel je v veži hiše št. 3. v ulici Scoglio v cunje zavito novorojeno dete, mrtvo že več dni. Prenesli so je v mrtvašnico k sv. Justu. Zopet je kaka človeška hijena svojega otroka zadavila!

Javna zahvala.

Podpisani izvršuje le svojo dolžnost, ako se tem potem zavarovalni banki „Slaviji“ v Pragi najiskrenejše zahvaljuje na nje kulantnem postopanju povodom škode, prouzročene mi po požaru dne 7. marca t. l. v moji zalogi vinske posode, nahajajoči se v ulici Molino grande št. 2., na točnini vestni likvidaciji nastale škode ter na brzem izplačanju odškodnine. Zajedno se zahvaljujem tukajšnjemu zastopniku imenovane banke, gospodu Bulgatti-Laurenčiču, kateri se je mnogo trudil ob tej priliki za mojo korist.

V Trstu, dne 25. marca 1892.

Fran Abram,
sodar.

Shod volilcev.

Uljudno vabim cenjene volilce na shod, kateri bode v nedeljo dne 3. aprila t. l. ob 3 $\frac{1}{2}$ uri popoldne na Rakeku pri gosp. Šebenikarju.

Dr. Ferjančič
drž. poslanec.

Zahvala.

Vsem onim, ki so spremili k zadnjemu počitku našega ljubljene očeta, oziroma deda

Antona Starca

posebno vsem znancem in prijateljem ranjega, kakor tudi openski godbi in domačim pevcom, bodi na tem mestu izrečena topla zahvala.

Barkovlje, dne 23. marca 1892.

Zalujoča rodbina.

Domači oglasi.

Društvena krčma

Rojanskega posojilnega in konsumnega društva, poprej Pertotova, priporoča se najtopleje slavnemu občinstvu. Točijo se vedno izborna domača okoličanska vina.

B. Modic in Grebenc, na voglu Via in Via Nuova, opozarjata zasebnike, krčmarje in č. duhovščino na svojo zalogo porcelanskega, steklenega, lončenega in železnega blaga, podob in kipov v okrašenju grobnih spomenikov.

Anton Počkaj, na voglu ulice Ghega in Cecilia, toči izvrstno domače žganje; v tabakarni svoji — ista hiša — pa prodaja vse navadno potrebne nemško-slovenske poštne tiskarice.

Gostilna „Štoka“ staroznana pod imenom „Belladonna“, nom „Belladonna“, poleg kavarne „Fabris“, priporoča se Slovincem v mestu in na deželi. Točijo se izborna vina, istotako je kuhinja izvrstna.

Ivan Prelog priporoča svoji trgovini v Via del Bosco št. 2 (uhod na trgu stare mitnice, Piazza Barriera vecchia) in v ulici Molino a vento št. 3. Prodaja različno mešano blago, moko, kavo, riž in razne vrste domače in vnanje pridelke.

Gostilna „Alla Vittoria“

Petra Muscheka, v ulici Sorgente (blizu tehtnice Rosada) toči izvrstna vina in prirejuje jako okusna jedila. Prenosišča neverjetno v ceno.

Josip Kocjančič, Via Barriera vecchia št. 19, trgovina z mešanim blagom, moko, kavo, rižem in raznovrstnimi domačimi in vnanjimi pridelki.

Andrej Kalan, čevljar v ulici Caserma, priporoča se najtopleje slovenskemu občinstvu. — Najelegančnejše ter solidno delo in točna postrežba.

Kavarni „Commercio“ in „Tedesco“ v ulici Caserma, glavni shajališči tržaških Slovincov vseh stanov. Na razpolago časopisi v raznih slovanskih jezikih. Dobra postrežba. — Za obilen obisk se priporoča Anton Šorli, kavarar.

Martin Krže, Piazza S. Giovanni, št. 1. trgovina z mnogovrstnim lesenim, železnim in lončenim kuhinjskim orodjem, pletenino itd. itd.

Tiskarna „Dolenc“ (narodni zavod v Trstu), Piazza della Caserma št. 2, izvršuje vsakovrstna tiskarska dela po ugodnih cenah. Imamo na prodaj knjigo „Kmetijsko berilo“ za nadaljevalne tečaje in gospodarjem v pouk. Mehko vezana stane 45 kr., trdo vezana 65 s poštino vred.

Anton Lampe, naslednik Jakob Hočeva, varja, Via Barriera vecchia št. 17 pekovski mojster, priporoča kruh vseh vrst, moko, riž, sočivje, fino moravsko maslo itd.

Ivan Umek, čevljar, Via Romagna št. 6, priporoča se slavnemu občinstvu v vsa v njega stroko spadajoča dela. — Solidno delo, — hitra postrežba — nizke cene.

Anton Vrabec, trgovina z steklenino lončenino in lesenino itd. v ulici Via Canale (prva prodajalnica poleg „Ponte rosso“) se priporoča tržaškim in vnanjim Slovincem.

U. Mrevlja, Via Belvedere

štv. 19. Priporoča slav. občinstvu vsake vrste moko, otrobov, turšice, ovsa in raznega kruha po najnižjih cenah.

Ivan Kanobel, nasproti velike vojašnice, priporoča svojo zalogo z mnogovrstnim jedilnim in drugim blagom; razpošilja tudi na deželo v množinah od 50 kil. naprej po najnižji ceni.

Vekoslav Moder, pekovski mojster „Piazza Caserma“, se priporoča slav. občinstvu. — Prodaja vseh vrst kruha, slaštic, čokolade, vseh vrst moke itd. po najnižjih cenah.

Mlekarna Frana Gržine iz St. Petra na Notranjskem (Via Campanille v hiši Jakoba Brunnerja št. 5 (Piazza Ponterosso). Po dvakrat na dan frišno opremo mleko po 12 kr. liter neposredno iz St. Petra, sveža (frišna) smetana. Na zahtevanje posneto mleko po 4 kr. liter, toda le v množini najmanj 25 litrov. Isti je odprti tudi podružnica v ulici S. Sebastiano blizu solnega trga.

Franjo Delak Piazzetta Cordarioli št. 3 blizu novega trga, prodaja izvrstne jestvine: kavo, sladkor, riž, olje, čokolado, kakao — po najnižjih cenah.

Karol Colja, žganjarija in tobakarna v ulici Via Arcata, nasproti hiše Cacia. Prodaja domač kranjski brinovec po 1 gld. 80 kr. boteljko, dalmatinsko tropinjsko žganje po 1 gld. 10 kr. liter.

Anton Krajcer, Piazza Barriera vecchia, čia, pekarija in trgovina z različnimi jestvinami: moko, rižem, oljem, kavo itd. Priporoča se najudaneje slavnemu občinstvu.

Anton Ščuka Via Barriera vecchia št. 19 III. nadstropje, izdeluje moške obleke po najnovejšem kroju. V njega delalnici vprejemajo se tudi naročila na raznovrstno moško in žensko perilo, koje se izdeluje lično in po najugodnejših cenah.

Blažina Tone, lastnik krčme k „Raskim Toplicam“, Via Giulia št. 8, uljudno prosi za mnogobrojni obisk svoje krčme, kjer se pije izvrsten isterski teran, in se še boljše skrbi za želoce.

„Osteria al Cervo“ Via Commerciale št. 1 tik kavarne „Fabris“ priporoča dobra vina in izvrstno kuhinjo. — Za delalski stan hrana opoludne in zvečer neverjetno v ceno.

Anton Jerič, Via Farneto št. 18, I. nadstropje — izdeluje moške obleke po najnovejšem kroju, izdeluje tudi obleke za c. kr. uradnike. — Postrežba točna in hitra.

Gostilna Piano

v Križu pri Trstu priporoča se sl. občinstvu zagotavljaajo dobro postrežbo z izvrstnimi vini in okusno kuhinjo.

Črno vino po 36 kr. liter.

Belo „ „ 32 „ „ 6-12

Brnsko mlekarstvo v Brnu.

Dober, zdrel sir-opečnjak (Ziegelkäse) komad 20 kr.

Dober, zdrel švicarski sir, kilo 40 kr.

Sir za desert, kilo 1 gld.

Razpošilja se po deželi točno in po pošttem povzetju. — Prekupci dobe rabat.

Naznanilo!

Čast mi je javiti, da se v tem letu ne bode zidala železnica v Bosni in Hercegovini. Svetujem torej delavcem, koji namerujejo tjekaj odpotovati, da si pri podjetniku zagotove stalno delo.

Jaz nisem podjetnik in nemorem nikomur preskrbeti dela; odvažam pa po kolikor možno nizki ceni delavce, ki so si našli delo.

Govori se, da v tem letu ne prične gradnja železnice, zato pa naj vsako dobro premisli, predno odpotuje.

V nadi, da če ljudstvo ugodno soditi o meni ter da sem s tem storil svojo dolžnost, beležim

se spoštovanjem

Carlo Pirelli

mejnarodni agent in speditur

TRST in REKA.

11=22

Opomba. Kdor se obrne do predjedencev naše agencije, zadostuje, da povpraša vsako uniformovano osebo, katera mu bode povedala.

Nič več kašlja!

Balzamski petoralški prah. ozdravi vsak kašelj, plučni in bronhijalni katar, Dobiva se v odlikovani lekarni

PRAXMARER „Ai due Mori“ Trst, veliki trg „katlja velja 30 novč. 22—100

Griena bol kašalj, hreputavica, promuklost, nazež, zadavica, rora, zapala ustijuh itd.

mogu se u kratko vrijeme izliečiti rabljenjem

NADARENH

1-8

Prendinijevih sladkišah

(PASTIGLIE PRENDINI)

što jih gotovi Prendini, lučbar i lekarnar u Trstu

Veoma pomažu učiteljem, propovednikom itd. Prebdenih kašljnih noćih, navadno jutranje hreputavice i grienih zapalah nestaje kao za čudo nimanjem ovih sladkišah.

Opazka. Valja se paziti od varalica, koji je ponećinaju. Zato treba uvijek zahtijevati Prendinijevih sladkišah (Pastiglie Prendini) te gledati, da bude na omotu kutijice (škatule) moj podpis. Svaki komad tih sladkišah ima natisnuto na jednoj strani „Pastiglie“, na drugoj „Prendini“.

Clena 30 nč. kutijici zajedno sa nuputkom.

Prodaju se u Prendinijevoj lekarni u Trstu (Farmacia Prendini in Trieste) i u glavnijih lekarnah svijeta. 25—53

Krajeve uzorke šalje se zasebnikom badeva. Knjige za krojače nefrankovane.

Tvari za odjela.

Peruvien i dosking za visoko svećenstvo; propisane tvari za c. kr. činovničke uniforme, te za veterane, vatrogasce, sokolase, livrè; sukno za biljard i igrače stolove, loden i nepromočne lovačke kapute, tvari koje se pere, plaid za putnike od 4—14 for. itd.

Tko želi kupiti jeftine, poštene, trajne, čisto vunene suknene tvari nipošto jeftine cunje, što su ih posvud nudjaju, te jedva podnose krojačke troškove, neka se obrati na

Iv. Stikarofsky-a u Brnu.

Veliko skladište sukna u Austro-Ugarskeje.

U mojem stalnom skladištu u vriednosti od 1/2 milijuna for. a. v. te u mojoj svjetskoj poslovni jest pojmljivo, da preostane mnogo odrezaka; svaki razumno misleći čovjek mora sam uviditi, da se od tako malenih ostataka i odrezaka nemože poslati uzorke jer nebi u kratko blaga preostalo. Ponudjaju li pojedine tvrdke odrezke te razasliju li uzorke, tada su ovi od čitavih komada, nipošto od odrezaka.

Odrezci, koji se nedopadaju, zamjenjuju se ili se povratu novac. Kod narucbe treba navesti boju, duljinu i cimu.

Pošiljke jedino uz poštarsko pouzetje, 24-3 preko 10 for. franko. 8-24

Dopisuje u njemačkom, mađarskom, češkom, poljskom, talijanskom i francuskom jeziku.

Vinski ekstrakt.

Za trenutno napravo izvrstnega zdravega vina, kojega ni moći razločiti od pravega naravnega, priporočam to že skušano specijalitetu.

Cena 2 kil. (ki zadostujeta za 100 litrov vina) 5 gld. 50 kr. Receipt priloži se gratis. Jamčim najbolji vspeh in zdrav izdelek.

Spirita prihrani,

kdor uporablja mojo nenadkriljivo esenco za ojačevanje žganih pijač; ta esenca podeli pijačem prijeten, rezeč okus in se dobiva le pri meni.

Cena 3 gold. 50 kr. za kilo (za 600—1000 litrov) vstaviš pouk o uporabljanju.

Razum teh specijalitet ponujam vsakovrstno esenco za izdelovanje ruma, konjaka, finih likërov itd. najbolje in nenadkriljivo kakovosti. Receipt prilagajo se gratis. Cenik franko.

Karl Filip Pollak,

Essenzen-Specialitäten-Fabrik

in PRAG. 33—50

Iščejo se solidni zastopniki.